

Nr 36.

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till statens växtskyddsanstalt för budgetåret 1952/53, m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I årets statsverksproposition (IX ht, p. 17) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1952/53 till Statens växtskyddsanstalt: Avlöningar och Omkostnader beräkna förslagsanslag å 488 000 kronor respektive 99 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 7 mars 1952 till riksdagen avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 99, föreslagit riksdagen att

1) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens växtskyddsanstalt, vilka angivits i propositionen;

2) godkänna i propositionen angiven avlöningsstat för statens växtskyddsanstalt;

3) å riksstaten för budgetåret 1952/53 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till Statens växtskyddsanstalt: Avlöningar ett förslagsanslag av 584 000 kronor,

b) till Statens växtskyddsanstalt: Omkostnader ett förslagsanslag av 179 000 kronor,

c) till Statens växtskyddsanstalt: Utrustning ett reservationsanslag av 50 000 kronor;

4) å kapitalbudgeteten för budgetåret 1952/53 under Statens allmänna fastighetsfond till Byggnadsarbeten vid statens växtskyddsanstalts filial i Alnarp anvisa ett investeringsanslag av 46 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet behandlat följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) I: 448 av herr *Larsson, Nils Theodor, m. fl.* och II: 536, likalydande, av herr *Ohlsson* i Kastlösa *m. fl.*, i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte besluta om förläggande till södra Kalmar län av en filial till statens växtskyddsanstalt i enlighet med vad som förordats i motionerna;

2) I: 449 av herr *Nord m. fl.* och II: 537, likalydande, av herr *Onsjö m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att statens växtskyddsanstalts filial i Skara utbygges, huvudsakligen enligt 1949 års växtskyddsutrednings förslag, i det att i första hand ett kontorsbiträde anställs, och att ett anslag på 5 000 kronor måtte beviljas för komplettering av skarafilialens utrustning;

3) I: 450 av herr *Björck m. fl.* och II: 535, likalydande, av herrar *Hansson* i Skegrie och *Spångberg*, i vilka motioner hemställts,

att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att utöver vad som föreslagits i proposition nr 99 ändra personalförteckningen för växtskyddsanstalten genom inrättande *dels* av en sekreterarbefattning vid anstalten i huvudsaklig överensstämmelse med utredningens förslag, *dels* av ytterligare en assistenttjänst vid upplysningsavdelningen samt besluta den därigenom erforderliga höjningen av anslaget till avlöningsstat för statens växtskyddsanstalt, samt vidare

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t *dels* i instruktionen för statens växtskyddsanstalt må på sådant sätt bestämma anstaltens verksamhet, att dess forskning på det växtpatologiska området icke i något avseende hämmas eller beskäres, *dels* vid utfärdande av kungörelse med bestämmelser angående handeln med växtskyddsmedel må beakta utredningens förslag, dock så att avgifterna för den kontinuerliga prövningen av alla saluförda medel årligen må utgå med belopp, som beräknas procentuellt av försäljningsvärdet av ifrågavarande medel, samt slutligen

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förnyad utredning angående organisationen av växtskyddsanstaltens hela nuvarande inspektions- och kontrollverksamhet;

4) I: 451 av herr *Nilsson, Hjalmar, m. fl.* och II: 538, likalydande, av herr *Hæggbloom m. fl.*, vari hemstälts, att riksdagen vid behandling av proposition nr 99 angående anslag till statens växtskyddsanstalt ville besluta en sådan växtskyddsorganisation, som förordats av växtskyddsutredningen och anbefallts i de av Kungl. Maj:t meddelade direktiven för denna utredning;

5) I: 452 av herr *Eskilsson m. fl.* och II: 539, likalydande, av herr *Johansson* i Mysinge *m. fl.*, vari hemstälts, att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 99 måtte besluta att statens växtskyddsanstalts filial i Linköping utbygges i huvudsak enligt 1949 års växtskyddsutrednings förslag och bevilja för detta ändamål erforderliga medel.

Beträffande de skäl, som motionärerna åberopat till stöd för sina yrkanden, torde utskottet få hänvisa till motionerna.

Vidare har till utskottet inkommit *dels* en den 10 april 1952 dagtecknad skrift av filialföreståndaren J. Mühlow, Åkarp, som överlämnat avskrift av en framställning från vissa befattningshavare vid växtskyddsanstaltens filialer, *dels* ock en den 23 april 1952 dagtecknad skrift av Föreningen bekämpningsmedels-leverantörer.

Inledning.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade dåvarande chefen för jordbruksdepartementet den 1 april 1949 sakkunniga för att utreda frågan om organisationen av den statliga växtskyddsverksamheten. De sakkunniga, vilka antogo benämningen 1949 års växtskyddsutredning, voro ledamoten av riksdagens andra kammare, lantbrukaren J. A. Andersson i Tungelsta, till-

lika ordförande, sekreteraren i Malmöhus läns hushållningssällskap B. T. Lanke samt ledamoten av riksdagens första kammare, professorn K. H. Osvald.

Utredningen har den 2 november 1951 avgivit betänkande med förslag rörande det statliga växtskyddets organisation (stencilerat).

Över betänkandet ha, efter remiss, yttranden avgivits av ett flertal myndigheter och sammanslutningar.

I skrivelse den 21 augusti 1951 har *styrelsen för statens växtskyddsanstalt* hemställt om medelsanvisning till anstaltens avlöningar och omkostnader för nästa budgetår.

Utskottet torde i det följande få lämna en kortfattad redogörelse för *utredningens förslag och yttrandena däröver*. Beträffande en utförligare redogörelse härför ävensom för framlagda *kostnadsberäkningar och anslagsfrågor* torde utskottet få hänvisa till s. 10—80 i propositionen.

Huvuddragen av utredningens förslag och yttrandena däröver.

Utredningen.

Utredningen framhåller inledningsvis att växtskyddet på grund av de stora ekonomiska förluster, som årligen vållas av växtsjukdomar och skadedjur, bör betraktas som en produktiv verksamhet. Växtskyddet bör därför i princip ges en omfattning som står i relation till de vinster, som det kan tillföra folkhushållet. Utredningen har dock i sina förslag till förbättringar av växtskyddsverksamheten beaktat nödvändigheten av stor återhållsamhet i fråga om de statliga utgifterna. Även andra omständigheter — såsom den begränsade tillgången på fackkunnig personal — hindra ett omedelbart förverkligande av ett fullständigt växtskyddsprogram. Förslagen omfatta därför endast vad som enligt utredningens mening är ett minimum för att man skall kunna påräkna bästa utbyte av de kostnader, som nedlagts i växtskyddet. I första hand ha föreslagits sådana åtgärder, vilka beräknats kunna ge den redan befintliga växtskyddsorganisationen en betydligt ökad effekt med en relativt begränsad kostnadsökning.

Förslagen förklaras vara ett försök till en åtminstone för nu överskådlig tid giltig lösning av frågan om växtskyddets organisation. Samtidigt betonas att förändringar i fråga om vetenskap, teknik och samfärdsel liksom i fråga om sjukdoms- och skadedjursangreppens art och frekvens kunna påkalla åtgärder i olika avseenden. Dyliga förändringar kunna dock lätt vidtagas inom den organisatoriska ram, som utredningen föreslagit.

Enligt utredningen kan den genomsnittliga totalförlusten per år för vårt land till följd av angrepp av växtsjukdomar och skadedjur inom jordbruk och trädgårdsskötsel med en försiktig uppskattning värderas till omkring 300 miljoner kronor. Härtill kommer ett belopp av 100 à 150 miljoner

kronor för förluster, som orsakas av ogräs. Utredningen finner med hänsyn härtill att ett effektivt växtskydd blir en synnerligen lönande verksamhet även om det endast kan förebygga en del av dessa skador.

Utredningen har av en överblick över det aktuella läget på växtskyddsområdet, som lämnats i betänkanDET, dragit den slutsatsen, att växtskyddsorganisationen i vårt land icke är tillräckligt rustad för att fylla de krav, som numera rimligen måste ställas. En förbättring av växtskyddsanstaltens resurser förklaras vara nödvändig över hela linjen, alltså såväl i fråga om forskning och försök som beträffande upplysnings- och kontrollverksamheten. De många nya kemiska växtskyddsmedlen böra enligt utredningens mening underkastas särskild kontroll.

I fråga om anstaltens forskningsmöjligheter föreslås icke några genomgripande förändringar. Utredningen förordar emellertid, att personalen å anstaltens botaniska och zoologiska avdelningar skall förstärkas med sammanlagt två assistenter och två laboratoriebiträden, att filialsystemet skall utvidgas och att den vetenskapliga utrustningen skall kompletteras. Härigenom anses en viss förstärkning av forskningsresurserna kunna åstadkommas. Den betydelsefullaste förändringen av forskningsmöjligheterna ligger emellertid i att anstalten föreslås skola erhålla ett kemiskt laboratorium. Detta laboratorium skulle dock icke endast ha forskningsuppgifter utan framför allt ha till uppgift att analysera växtskyddsmedel, häri inräknat medel mot ogräs. Förslaget betingas av att kemien på senare tid fått en alltmer framträdande betydelse för växtskyddet och av att en ofentlig kontroll av växtskyddsmedlen ansetts nödvändig.

I vad avser avgränsningen av forskningsuppgifterna och formerna för anstaltens samarbete med andra statliga institutioner föreslås icke några mera betydande förändringar.

I fråga om anstaltens upplysningsverksamhet uttalas, att denna i betraktande av anstaltens mycket begränsade resurser hittills bedrivits med stor intensitet. Resurserna ha emellertid icke motsvarat det föreliggande behovet. Med hänsyn härtill föreslås flera olika åtgärder för att förbättra anstaltens möjligheter att bedriva upplysning i växtskyddsfrågor. Enligt utredningen är en utbyggnad av filialsystemet det utan jämförelse effektivaste medlet. En dylik utbyggnad förordas jämväl ehuru, bland annat av kostnadsskäl, endast i begränsad omfattning. Vidare föreslås väsentligt förbättrade rese-möjligheter för anstaltens tjänstemän, förstärkning av personalen på upplysningsavdelningen, ökad kontakt med jordbrukets upplysningsnämnd, ökade insatser från hushållningssällskapens och försöksgårdarnas sida, utbildningskurser i växtskyddsfrågor för jordbrukets konsulenter m. fl. samt en aktivisering av anstaltens rapportörkår.

Anstaltens kontrollverksamhet gäller såväl import- och exportkontroll som åtgärder mot potatiskräfta, potatisål, koloradoskalbagge och blodlus inom landet. I vad avser import- och exportkontrollen, speciellt den förstnämnda, konstaterar utredningen att anstalten erhållit en väsentligt

ökad arbetsbörda såväl genom utrikeshandelns ansvällning som genom att risken för import av vissa farliga skadedjur ökat jämfört med förkrigstidens förhållanden. Utredningen har funnit, att det i detta läge främst gäller att förbättra växtinspektionens tekniska möjligheter. Därvid beröras möjligheterna att anordna gasning av växter och växtdelar som komplettering av inspektionen vid import samt att anskaffa enkla maskiner för förpackning av undersökta varupartier. Vidare föreslås att inspektörerna skola förses med goda optiska instrument och med erforderlig skrivhjälp under högsäsongerna.

I betänkandet har behovet av en offentlig kontroll över växtskyddsmedlen ingående övervägts. Därvid har utredningen konstaterat, att den frivilliga kontroll, som för närvarande utövas genom Stiftelsen Kontrollmärkningen av bekämpningsmedel, är av betydande värde. Med hänsyn till de synnerligen viktiga såväl ekonomiska som hygieniska intressen, som här föreligga, anser utredningen det dock icke tänkbart att låta hela ansvaret vila på denna organisation. Efter mönster av de bestämmelser som gälla utomlands, bland annat i Danmark och Norge, föreslås därför att en offentlig kontroll över växtskyddsmedelsmarknaden skall anordnas och läggas i växtskyddsanstaltens händer.

Beträffande organisationen vid huvudanstalten föreslås dels att bekämpningsmedelskontrollen, vilken nu är direkt underställd anstaltens chef, skall återföras till fackavdelningarna, dels att upplysnings- och kontrollavdelningen skall uppdelas på två avdelningar, nämligen en upplysningsavdelning direkt underställd anstaltschefen samt en inspektionsavdelning under en särskild föreståndare. Om det senare förslaget genomföres, skulle anstaltschefen i större utsträckning än hittills kunna ägna sig åt de egentliga chefssysslorna. Detta anser utredningen vara en viktig förutsättning för ett förbättrat växtskydd. För att chefen skall kunna befrias från åtskilliga administrativa göromål föreslås vidare att en sekretariatjänst skall inrättas. Då utredningen, såsom förut nämnts, anser att en kemisk avdelning bör inrättas, innebär dess förslag, att anstalten skall arbeta på fem avdelningar, nämligen en botanisk, en zoologisk och en kemisk avdelning samt en inspektionsavdelning och en upplysningsavdelning. Härtill komma kansliet samt vakt- och hantverkarpersonalen.

Enligt betänkandet bör personaluppsättningen på de olika avdelningarna i viss mån förstärkas. Var och en av de botaniska och zoologiska avdelningarna samt inspektionsavdelningen anses sålunda böra tillföras en assistenttjänst och en biträdestjänst, varjämte upplysningsavdelningen bör erhålla en tjänst i 27 lönegraden. Den förstärkning som förordats för de botaniska och zoologiska avdelningarna är föranledd av förslaget om utvidgad växtskyddsmedelskontroll. För den nya kemiska avdelningen föreslås tre tjänster för kemister och tre biträdestjänster. Vidare föreslås att kontorspersonalen skall ökas med tre biträden samt att en förmanstjänst skall inrättas för vissa yttre arbeten.

I betänkandet föreslås även i vissa fall löneförbättringar för huvudanstaltens personal. Sålunda anses chefstjänsten för närvarande vara alldeles för lågt avlönad. Utredningen framhåller att detta förhållande, som blivit mer påfallande genom den senaste löne regleringen för chefstjänstemän, accentueras i den mån verksamheten ökar i omfattning. Chefstjänsten föreslås därför skola placeras i lönegrad Cp 14. Vidare föreslås en uppflyttning från 27 till 29 lönegraden för de befattningshavare på botaniska respektive zoologiska avdelningen, som stå närmast under avdelningsföreståndaren. Även för assistentpersonalen och växtinspektörerna föreslås vissa smärre förändringar, delvis i form av reglerad befordringsgång.

Styrelsen föreslås skola utökas med en ledamot till sju ledamöter. Utredningen anser vidare att föreståndarnämnden bör utvidgas och att dess ställning som remissorgan bör förstärkas.

Såsom förut nämnts föreslår utredningen, främst i syfte att förbättra upplysningsverksamheten, en viss utbyggnad av filialsystemet. Sålunda föreslås att de tre nuvarande filialerna i respektive Alnarp, Linköping och Skara skola få personalförstärkningar, komplettering av utrustningen och större resemöjligheter samt delvis också bättre lokaler. Utredningen förutsätter att en Norrlandsfilial redan från och med nästa budgetår i begränsad skala skall kunna träda i verksamhet vid den planerade forskningsinstitutionen för jordbruksfrågor i Röbbäcksdalen. Därför föreslås att i första hand en ny filial skall inrättas och förläggas till Kalmar. Förslaget motiveras med att Öland samt delar av Kalmar och Blekinge län ha vidsträckta och värdefulla specialodlingar. Filialsystemet föreslås därefter successivt och med ett par års mellanrum efter det Kalmarfilialen kommit till stånd skola utbyggas med filialer i Örebro län respektive på Gotland.

I fråga om filialernas arbetsområden föreslår utredningen att dessa skola vara begränsade på sådant sätt, att de kunna bli föremål för en direkt och intensiv bearbetning, även i form av personliga besök av filialtjänstemännen. Vid en dylik avgränsning komma vissa delar av landet att ligga utanför filialernas arbetsområden. För att icke dessa områden — i den mån de ligga utanför huvudanstaltens direkta aktionsradie — skola vara helt vanlottade i fråga om växtskydd ifrågasätter utredningen, att genom växtskyddsanstaltens försorg försök skall göras att inom sådana områden på frivillig grund organisera rapport- och upplysningscentraler för växtskyddsfrågor. Utredningen har här särskilt räknat med insatser från hushållnings-sällskapens tjänstemän och från försöksgårdsföreståndarnas samt från lantbruks- och lantmannaskolelärnarnas sida.

Den viktigaste arbetsuppgiften för filialerna bör enligt utredningens mening vara upplysningsverksamheten. I betänkandet förklaras emellertid, att denna verksamhet icke kan bedrivas helt isolerad från alla forskningsmöjligheter. Bland annat av denna orsak böra filialerna vara utrustade med vissa resurser för försök och forskning. Forskningen bör helt naturligt främst vara inriktad på lokala problem men även kunna utgöra en komplettering till anstaltens centrala forskningsresurser.

Anstaltens årliga avlöningskostnader beräknas vid full utbyggnad enligt utredningens förslag komma att stiga från cirka 490 000 kronor till cirka 868 000 kronor. Utbyggnaden föreslås emellertid skola ske successivt och kostnadsökningen beräknas skola fördelas med omkring en tredjedel på vart och ett av de tre närmaste budgetåren. För budgetåret 1952/53 räknar utredningen med avlöningar om cirka 625 000 kronor.

En utvidgning av växtskyddsanstaltens organisation och verksamhet enligt utredningens förslag beräknas även medföra vissa öknningar av omkostnaderna. Dessa öknningar ha delvis karaktären av engångsutgifter för byggnadsarbeten samt för nyanskaffning av vetenskaplig utrustning m. m. Utredningen förutser för dylika utgifter ett medelsbehov av omkring 295 000 kronor. Detta belopp anses likaledes kunna uppdelas med omkring en tredjedel på vart och ett av de närmast följande tre budgetåren. Anstaltens anslag till löpande omkostnader utgör för budgetåret 1951/52 136 000 kronor. De verkliga utgifterna uppgingo budgetåret 1950/51 till omkring 156 000 kronor. Utredningen beräknar att de löpande omkostnaderna, om utredningens förslag genomföres och hänsyn tages till den inträdda prisstegringen, komma att stiga till 234 000 kronor för budgetåret 1952/53 och vid full utbyggnad till omkring 276 000 kronor årligen.

Yttrandena.

Så gott som samtliga de remissinstanser, vilka yttrat sig över betänkandet i dess helhet, ha anslutit sig till utredningens ståndpunkt att växtskyddet bör betraktas såsom en produktiv verksamhet och därför i princip bör ges en omfattning, som står i relation till de vinster det kan tillföra folkhushållet. Likaså dela remissinstanserna utredningens uppfattning att växtskyddsanstaltens resurser för forskning och försök samt för en betryggande upplysnings- och kontrollverksamhet för närvarande äro otillräckliga. Utredningens förslag om utbyggnad av växtskyddet tillstyrkas i enlighet härmed av flertalet remissinstanser.

I några yttranden uttalas emellertid att utredningens förslag äro alltför begränsade. Sålunda framhåller *styrelsen för statens växtskyddsanstalt* att det visserligen är förståeligt, att utredningen beaktat nödvändigheten av att iakttaga återhållsamhet i fråga om de statliga utgifterna, men att utredningen enligt styrelsens mening i vissa hänseenden drivit denna återhållsamhet för långt. *Styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt* uttalar att utredningens förslag på några väsentliga punkter icke äro tillräckliga. Detta gäller främst de personella resurserna och utrustningen vid huvudanstalten.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, lantbruksakademien och jordbrukets forskningsråd ävensom *styrelsen för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt* understryka utredningens uttalande om att de förbättringar av växtskyddsverksamhetens villkor som föreslagits äro att betrakta såsom ett minimum.

Sveriges lantbruksförbund anför att förbundet utgår från att anledningen

till att utredningen begränsat sina förslag främst är bristen på fackkunnig personal. Förbundet anser det icke rimligt att minimiförslag skulle godtagas av besparingskäl, då en intensifierad växtskyddsverksamhet skulle kunna rädda avsevärda summor åt vårt land.

Däremot uttalar *statskontoret* att ekonomiska förutsättningar för någon mera vittgående förstärkning av växtskyddsanstaltens organisation svårigen kunna anses vara för handen i rådande statsfinansiella läge. Med hänsyn härtill avstyrker ämbetsverket i huvudsak utredningens förslag.

Vad speciellt angår växtskyddsanstaltens *f o r s k n i n g s m ö j l i g h e t e r* uttrycker *Sveriges kemiska industrikontor* sin förvåning över att utredningen icke föreslagit några genomgripande förbättringar på biologiens område. Jämväl *Föreningen bekämpningsmedels-leverantörer* och *Sveriges färghandlares riksförbund* anmärka att utredningens förslag innebär en mycket begränsad personalförstärkning för anstaltens biologiska avdelningar.

Med allenast få undantag biträda remissinstanserna förslaget om inrättande av en kemisk avdelning vid anstalten. Till undantagen höra *statskontoret* och *Riksförbundet Landsbygdens folk*.

Utredningens förslag rörande en intensifierad *u p p l y s n i n g s v e r k s a m h e t* tillstyrkas i allmänhet i remissyttrandena. Vissa remissinstanser såsom *Hushållningssällskapens förbund*, *Sveriges lantbruksförbund* och *Riksförbundet Landsbygdens folk* ge dock uttryck åt den uppfattningen, att upplysningsverksamheten bör anknytas till hushållningssällskapen i högre grad än som föreslagits i betänkandet. *Lantbruksförbundet* uttalar vidare att de åtgärder, som utredningen föreslagit i fråga om upplysningsarbetet, enligt förbundets mening icke äro tillräckligt omfattande. Förbundet anser att förslagen i denna del endast böra betraktas som ett provisorium. *Styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt* förklarar, att den finner den föreslagna ökningen av upplysningsavdelningens personal alldeles för knappt tilltagen.

I den promemoria, som ingivits av *avdelningsföreståndaren Ahlberg* och *överassistenten Johansson*, uttalas att upplysningsverksamheten i sin helhet bör omhänderhas av sällskapens konsulenter och instruktörer.

Några erinringar mot vad i betänkandet anförts rörande *k o n t r o l l v e r k s a m h e t e n* göras i allmänhet icke i remissyttrandena. *Styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt* uttrycker dock önskemål om en förbättring av anstaltens personella resurser för övervakning av de bekämpningsåtgärder mot växtparasiter, vilka regleras i särskilda kungörelser. *Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund* förordar i sitt yttande en viss utvidgning av importkontrollen.

Remissinstanserna ansluta sig i huvudsak till utredningens ståndpunkt rörande behovet av en offentlig kontroll över växtskyddsmedlen. I fråga om utformningen av kontrollen ha dock delade meningar yppats. Vidare framhålles från flera håll, bland annat från *Hushållnings-*

sällskapens förbund och Sveriges lantbruksförbund, att kontrollen även bör omfatta en kontinuerlig och grundlig efterkontroll av växtskyddsmedlen. Såsom tidigare berörts förordas bland andra Sveriges kemiska industrikontor och Föreningen Bekämpningsmedels-Leverantörer, att anstaltens botaniska och zoologiska avdelningar skola erhålla ökade resurser för att kunna genomföra de för provningen av växtskyddsmedel grundläggande biologiska undersökningarna.

Jämväl huvuddragen av utredningens förslag i fråga om organisationen vid huvudanstalten tillstyrkas i remissyttrandena. Vissa remissinstanser förordas dock, såsom framgått av det föregående, större personalförstärkningar än som föreslagits i betänkandet. Vidare ha framställts önskemål om förbättringar i löneställningen för tjänstemännen utöver vad utredningens förslag innebära.

Icke heller förslagen rörande filialsystemet ha föranlett några principiella erinringar från det stora flertalet remissinstansers sida. I Ahlbergs och Johanssons promemoria anföres emellertid, att växtskyddsfilialer endast böra upprätthållas i Alnarp och i Röbbäcksdalen.

Departementschefen.

Departementschefen har anfört i huvudsak följande.

»Den utveckling, som ägt rum på jordbrukets område under senare år, har medfört att växtskyddsverksamheten fått allt större betydelse. Sålunda har å ena sidan forskningen rörande möjligheterna att bekämpa kulturväxternas skadegörare genom kemiska och biologiska medel gjort stora framsteg. Å andra sidan har intensifieringen av jordbruksdriften och införandet av nya grödor i växtföljden skapat nya problem och på vissa områden medfört betydligt ökade risker för allvarlig skadegörelse genom angrepp av växtsjukdomar och skadedjur. Till belysande av de värden, som här stå på spel, kan erinras om att enligt utredningen de förluster, som växtsjukdomar och skadeinsekter årligen vålla växtproduktionen i vårt land, kunna skattas till minst 300 miljoner kronor och att dessutom ogräsen förorsaka förluster på 100 å 150 miljoner kronor om året. De siffror, som nu återgivits, gälla vidare endast den så att säga mera regelmässiga skadegörelsen. Vilka värden, som kunna förstöras vid särskilt svårartade och intensiva angrepp, framgår ej minst av erfarenheterna från svartrostens härjningar år 1951.

Även om förluster av den art, som nu berörts, till stor del äro oundvikliga, framstår det som ett betydande allmänt intresse, att man genom forsknings- och försöksverksamhet samt genom upplysning och rådgivning till jordbrukarna skall söka att begränsa dem i största möjliga utsträckning. Det torde även stå utom allt tvivel att genom dylika åtgärder kunna räddas värden, vilka mångdubbelt överstiga kostnaderna för verksamheten. Växt-

skyddet bör därför, såsom utredningen framhållit, betraktas som en produktiv verksamhet och ges en omfattning, svarande mot de vinster det kan tillföra folkhushållet.

Vid upprepade tillfällen under de senaste åren ha från jordbrukarehåll framförts klagomål över att växtskyddsverksamheten icke varit organiserad på ett tillfredsställande sätt. Klagomålen ha särskilt gällt det förhållandet, att växtskyddsanstalten på grund av bristande resurser icke varit i stånd att bedriva upplysnings- och rådgivningsverksamhet bland jordbrukarna i erforderlig omfattning. Olika förslag till förbättringar ha även framförts men ha, bortsett från vissa smärre personalförstärkningar, hittills icke lett till några åtgärder.

Även utredningen har kommit till den uppfattningen, att växtskyddsverksamhetens resurser behöva förstärkas i olika avseenden och har jämväl framlagt åtskilliga förslag härom. Förslagen ha i huvudsak godtagits eller lämnats utan erinran av så gott som samtliga remissinstanser. Åtskilliga av dessa ha dock ansett ännu mera omfattande åtgärder motiverade.

För egen del vill jag först helt allmänt framhålla, att den redogörelse för växtskyddets läge, som lämnats i betänkandet, enligt min mening till fullo bestyrker, att växtskyddets resurser behöva förstärkas. Bortsett från frågan om en utbyggnad av växtskyddsanstaltens filialsystem kan jag även i väsentliga delar ansluta mig till de förslag, som utredningen framlagt. Till de jämkningar, som enligt min mening böra göras i desamma, återkommer jag i det följande.

Sedan jag sålunda angivit min allmänna inställning till frågan om en utbyggnad av växtskyddsorganisationen, torde jag få övergå till att närmare behandla de särskilda avsnitten av utredningens förslag.

Vad då först gäller frågan, vilken forsknings- och försöksverksamhet som bör bedrivas vid anstalten, vill jag framhålla, att det enligt min mening icke är lämpligt att binda anstalten genom i detalj gående föreskrifter i detta hänseende. Den snabbhet, med vilken utvecklingen sker på växtskyddsområdet och med vilken nya problem kunna aktualiseras, gör att anstalten torde böra ha en viss handlingsfrihet för att kunna sätta in sina resurser på de områden, där åtgärder äro påkallade i särskilt hög grad eller där möjligheterna att nå resultat kunna bedömas vara särskilt goda. Detta torde dock ej böra hindra, att vissa allmänna riktlinjer uppdragas för verksamheten. Då det ej torde vara möjligt att ge anstalten sådana materiella och personella resurser, att den kan vara verksam på alla de områden, som i och för sig äro av intresse, synes det nämligen nödvändigt, att anstaltens verksamhet åtminstone i huvudsak koncentreras på vissa områden, som äro av särskild betydelse och där det erforderliga arbetet ej kan utföras på annat håll. Den gränsdragning, som med hänsyn härtill bör ske, bör enligt min mening göras något snävare än vad utredningen och vissa remissinstanser förordat. Såsom en allmän princip bör enligt min mening gälla, att växtskyddsanstaltens forskning skall vara inriktad på att lösa problem av di-

rekt praktisk betydelse för jordbruket och sålunda ha karaktären av ren målforskning. Den erforderliga grundforskningen bör i stället utföras å lantbrukshögskolans institutioner, särskilt då givetvis institutionen för växtsjukdomslära. Vidare bör anstaltens forskningsverksamhet i främsta rummet avse sådana skador å växtodlingen, som härröra från växtriket eller djurvärlden.

Jag kan alltså icke ansluta mig till utredningens uppfattning, att anstaltens primära arbetsområde skall omfatta jämväl sjukdomar som ha direkta kemiska, fysikaliska eller mekaniska orsaker. Det bör dock vara anstalten obetaget att i andra hand och i den mån resurserna räcka till utsträcka sitt forskningsarbete till sistnämnda sjukdomar. Jämväl forskningen i fråga om skadeinsekter på vegetabilieprodukter torde endast sekundärt böra hänföras till anstaltens uppgifter. Däremot böra virussjukdomarna höra till anstaltens ordinarie arbetsfält. I övrigt vill jag rörande området för växtskyddsanstaltens forskningsverksamhet endast understryka vikten av att samarbete uppehålls mellan anstalten och de institutioner som arbeta på samma eller angränsande områden.

Därest behov skulle uppstå av särskilda bestämmelser angående gränsdragningen utöver vad nu anförts, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela dylika bestämmelser.

Med hänsyn till den alltmer framträdande betydelse, som kemien genom den senare tidens utveckling kommit att få för växtskyddet, har utredningen ansett att anstalten behöver ha tillgång till kemisk expertis dels för anstaltens forskningsuppgifter och dels speciellt för prövningen av bekämpningsmedel. Utredningen har därför föreslagit, att anstalten skall erhålla en kemisk avdelning och utrustas med ett kemiskt laboratorium. Förslaget har med allenast få undantag tillstyrkts i remissyttrandena.

Jämväl enligt min mening motiverar den viktiga roll, som kemien numera spelar vid bekämpandet av växtsjukdomar, att anstalten skall ha erforderlig sakkunskap på det kemiska området. Jag ansluter mig därför till förslaget, att en kemisk avdelning skall inrättas vid anstalten. Däremot ställer jag mig tveksam till utredningens förslag beträffande omfattningen av de resurser, som böra tillföras denna avdelning. I betänkandet har visserligen framhållits, att det icke gärna kan komma i fråga att enbart för den kemiska avdelningens räkning anskaffa den dyrbara apparatur och specialutbildade personal, som krävs för vissa mera ingående analyser av organiska preparat. Detta överensstämmer helt med min uppfattning. Utredningen har emellertid vidare uttalat, att avdelningen bör förses med sådana personella och materiella resurser, att den självständigt kan bemästra åtminstone flertalet av de kemiska uppgifter, som bli aktuella i samband med anstaltens forskning samt prövning av bekämpningsmedel. Enligt min mening bör det emellertid vara möjligt att förlägga den rutinmässiga kemiska prövningen av bekämpningsmedel till något redan befintligt kemiskt laboratorium. I första hand synas härvid statens lantbrukskemiska kontrollanstalt eller lantbrukshögskolans analyslaboratorium kunna komma i fråga.

Jag vill i detta sammanhang även erinra om att den kemiska sakkunskapen i remissutlåtandena, representerad av lantbrukshögskolans båda kemiprofessorer samt lantbrukskemiska kontrollanstalten, förklarar att de lokaler, som enligt utredningens förslag skulle inredas i växtskyddsanstaltens souterrängvåning, icke skulle bli tillfredsställande för ett laboratorium av den storlek, som utredningen tänkt sig. Med hänsyn till det anförda är jag icke beredd att nu förorda, att ett fullständigt kemiskt laboratorium skall inrättas vid växtskyddsanstalten. Å andra sidan anser jag, såsom nyss nämnts, att växtskyddsanstalten bör tillföras erforderlig kemisk sakkunskap. Till anstalten synes därför böra knytas en kemist. Denne bör erhålla möjligheter till laboratoriearbeten i begränsad omfattning. Ett laboratoriebiträde bör därför ställas till hans förfogande. Det bör även undersökas huruvida icke innehavaren av nämnda kemisttjänst, när han behöver tillgång till mera fullständig kemisk laboratorieutrustning, kan använda sig av de resurser som därutinnan finnas vid lantbrukskemiska kontrollanstalten eller lantbrukshögskolan.

Upplysnings- och rådgivningsverksamheten utgör otvivelaktigt en av växtskyddets i praktiskt hänseende allra viktigaste uppgifter. Utredningen har även föreslagit flera olika åtgärder för att denna verksamhet skall kunna göras effektivare. Sålunda har den bland annat förordat, att resemöjligheterna för anstaltens tjänstemän skola förbättras, att personalen på upplysningsavdelningen skall ökas, att utbildning i växtskyddsfrågor skall meddelas för jordbrukskonsulenter m. fl. samt att anstaltens rapportörkår skall användas för upplysningsverksamhet. Vidare har utredningen förordat att press, radio, film och undervisningsbilder skola användas för upplysning om växtskydd i större utsträckning än tidigare. Den mest effektiva metoden för att förbättra upplysningsverksamheten är emellertid enligt utredningen att inrätta filialer till växtskyddsanstalten i de olika jordbruksbygderna. Utredningen har därför även förordat en successiv utbyggnad av filialsystemet.

Till flertalet av de förslag, som utredningen här framlagt, kan jag ansluta mig. Jag anser det sålunda angeläget, att anstaltens upplysningsavdelning skall erhålla en personalförstärkning. Vidare torde anslaget till reseersättningar böra höjas, så att personalen får möjlighet att företaga resor i den omfattning, som erfordras för att verksamheten skall kunna bedrivas effektivt. Även vad i betänkandet anförts om användande av press, radio, film och undervisningsbilder i upplysningsverksamheten synes så vitt möjligt böra beaktas. Däremot kan jag, såsom jag redan tidigare antytt, ej helt biträda utredningens ståndpunkt i fråga om en utbyggnad av filialsystemet.

Utredningen har här föreslagit, att filialsystemet skall successivt utbyggas dels med en filial vid Röbbäcksdalen av större typ, vilken utöver upplysningsverksamhet skall bedriva viss forskning, dels med tre filialer av mindre typ i respektive Kalmar, Örebro och på Gotland. De senare skulle, i likhet med de redan befintliga filialerna i Linköping och Skara, huvudsakligen ägna sig åt upplysningsverksamhet men i viss utsträckning även bedriva forskning.

Av de tre nya filialerna av mindre typ skulle i första hand Kalmarfilialen inrättas. De båda övriga filialerna ha ansetts böra komma till stånd med ett par års intervaller. Därjämte har utredningen förordat en viss upprustning av de nuvarande filialerna.

Det står enligt min mening klart att de två av utredningen förutsatta filialerna av den större typen i Alnarp och Röbbäcksdalen ha en viktig uppgift att fylla. Vad angår Röbbäcksdalen torde jag få erinra om att jag vid anmälan av frågan om utbyggnad av en försöks- och forskningsinstitution på jordbrukets område därstädes (prop. nr 77/1952) anförde, bland annat, att jag i princip anslöte mig till Röbbäcksdalsutredningens uppfattning om det önskvärda i att växtskyddet, frökontrollväsendet samt maskin- och redskapsprovningarna bleve representerade vid nämnda institution. Jag uttalade även att det syntes särskilt angeläget, att en växtskyddsfilial skulle komma till stånd där. Samtidigt framhöll jag emellertid, att det vore nödvändigt att igångsätta forsknings- och försöksverksamheten vid Röbbäcksdalen etappvis. Redan de investeringar, som erfordrades för själva försöksgården, representerade ett mycket avsevärt belopp. Med hänsyn även till den begränsning, som måste iakttagas i fråga om byggnadsverksamheten, ansåg jag mig ej kunna förordna att därutöver betydande medel nu skulle anvisas till byggnadsarbeten. Lösningen av frågorna om inrättande av särskilda filialer i Norrland till maskinprovningarna och statens centrala frökontrollanstalt borde därför under sådana förhållanden få uppskjutas. Beträffande spörsmålet om inrättande av en filial till växtskyddsanstalten erinrade jag om att Röbbäcksdalsutredningen ansett, att denna filial borde komma till stånd redan innan dess byggnadsfråga blivit definitivt löst och att den tills vidare torde kunna inrymmas i förhyrda lokaler. Jag uttalade att ställningstagandet till detta spörsmål borde ske i samband med behandlingen av växtskyddsutredningens förslag.

De speciella problem, som föreligga beträffande växtskyddsverksamheten i Norrland, ha hittills endast i ringa omfattning blivit beaktade. Lösningen av dessa problem torde avsevärt främjas, om en på desamma speciellt inriktad, lokalt bedriven verksamhet kommer till stånd. Med hänsyn härtill förordar jag att en växtskyddsfilial skall upprättas vid Röbbäcksdalen redan från och med nästa budgetår. Till dess byggnadsfrågan lösts torde lokaler böra hyras åt filialen.

Vad åter angår de mindre filialerna, vilka enligt utredningens förslag huvudsakligen skulle syssla med upplysningsverksamhet men i viss utsträckning även med forskning, vill jag till en början framhålla, att det uppenbarligen skulle draga avsevärda kostnader, om en var av dessa filialer skulle erhålla sådana personella och materiella resurser, att forskningsarbete av verklig betydelse skulle kunna bedrivas vid den. Det synes sannolikt, att en koncentration av detta arbete skulle kunna ge minst lika gott resultat till lägre kostnad. Begränsas filialernas uppgifter till att avse upplysningsverksamheten måste det vidare beaktas, att denna verksamhet i huvudsak be-

drives under en kortare tid av året och att personalen följaktligen svårigen skulle kunna utnyttjas effektivt under återstoden av året. Härtill kommer, att det enligt min mening är angeläget, att hushållningssällskapen skola utnyttjas i upplysnings- och rådgivningsarbetet i växtskyddsfrågor i högre grad än vad utredningens förslag synes förutsätta. Den ständiga kontakt med jordbruket, som hushållningssällskapens konsulenter och instruktörer ha, representerar enligt min mening en tillgång, som i största möjliga utsträckning bör utnyttjas även i växtskyddsarbetet. Upplysning i växtskyddsfrågor synes sålunda böra ingå som ett naturligt led i sällskapens allmänna rådgivning rörande växtodlingen. Även om den sakkunskap, som skulle finnas vid en filial av mindre typ, skulle komma att vara överlägsen den, som ett sällskaps befattningshavare kunna beräknas besitta, torde de senare dock ha större möjligheter än en eller eventuellt två tjänstemän vid filialen att stå i intim kontakt med jordbrukarna och lämna dessa erforderliga råd i en rad växtskyddsfrågor. Jag vill även framhålla att det inom de hushållningssällskapsområden, som enligt utredningens förslag ej skulle erhålla någon filial, under alla förhållanden torde bli nödvändigt att i betydande utsträckning bygga på sällskapens medverkan i växtskyddsverksamheten.

En utbyggnad av organisationen för upplysnings- och rådgivningsverksamheten i växtskyddsfrågor bör därför enligt min mening ske så, att denna verksamhet lokalt kommer att i huvudsak vila på sällskapen, varjämte dessa böra ha möjlighet att i sin tur erhålla råd och anvisningar hos växtskyddsanstalten. Härjämte bör givetvis sagda anstalt liksom hittills bedriva både en mera allmänt lagd upplysningsverksamhet och även direkt upptaga inkommande förfrågningar.

Av de skäl, som nu anförts, är jag ej beredd att förorda, att någon ny filial av mindre typ skall inrättas. Ej heller kan jag tillstyrka någon utvidgning av filialerna i Linköping och Skara. Då verksamheten vid dessa filialer redan blivit i viss mån stabiliserad vill jag å andra sidan ej föreslå någon indragning av desamma. Härvid vill jag dock påpeka, att den befattningshavare vid växtskyddsanstalten, som svarar för Skarafilialen, endast är placerad där under en del av året. Vad slutligen angår den verksamhet, som hushållningssällskapet i Kalmar läns södra område igångsatt i syfte att densamma skulle utbyggas till en filial till växtskyddsanstalten, synes hinder ej böra möta att anstalten, därest den så finner påkallat, under vegetationsperioden placerar en befattningshavare i Kalmar med uppgift att biträda med upplysnings- och rådgivningsverksamheten i ifrågavarande delar av landet.

Om sällskapens befattningshavare skola kunna på ett tillfredsställande sätt fylla den uppgift, som jag nu angivit, torde det bli erforderligt att ett antal efterutbildningskurser anordnas för att ge dem möjlighet att förvärva nödiga insikter i växtskyddsfrågor. Dylika kurser torde för övrigt komma att behöva anordnas ej enbart som en engångsåtgärd utan såsom regelbundet återkommande kurser, där befattningshavarna få möjlighet att följa den senaste utvecklingen på växtskyddsområdet.

Sedan jag sålunda redogjort för min inställning till frågan om en utbyggnad av filialsystemet, torde jag få behandla spørsmålet om Alnarps- och Röbbäcksdalsfilialernas resurser. Vad då först gäller Röbbäcksdalsfilialen torde personaluppsättningen, i enlighet med Röbbäcksdalsutredningens och växtskyddsutredningens förslag, under nästa budgetår kunna begränsas till en föreståndare och ett kontorsbiträde. I likhet med vad som är fallet vid Linköpingsfilialen torde emellertid tills vidare en förste assistent i lönegrad Ce 24 kunna tjänstgöra som föreståndare. Mot utredningens beräkning av kostnaderna för filialens utrustning har jag icke något att erinra.

Beträffande Alnarpsfilialen kan jag för närvarande ej förorda någon annan ökning av de personella resurserna än att jag föreslår, att medel skola beräknas för avlönande av ytterligare ett kontorsbiträde. Jag biträder förslaget att föreståndartjänsten skall föras å ordinarie stat.

Vad angår Alnarpsfilialens lokalfråga har utredningen utgått från att filialen skall få disponera hela den byggnad, som den nu delar med statens centrala frökontrollanstalts filial. Jag torde rörande detta spørsmål få erinra om att jag vid anmälan av vissa av 1950 års frökontrollutredning framlagda förslag rörande organisationen av den statliga och statsunderstödda frökontrollverksamheten (prop. nr 50/1952) anført att det syntes ändamålsenligt, att den nuvarande frökontrollfilialen i Alnarp skulle sammanföras med statens centrala frökontrollanstalts fältkontrollavdelning samt att lokalfrågan lämpligen borde lösas så att växtskyddsfilialen finge övertaga de lokaler, som nu disponerades av frökontrollfilialen, och att en ny institutionsbyggnad skulle uppföras för sistnämnda filial och fältkontrollavdelningen. Jag uttalade emellertid samtidigt att denna lösning av lokalfrågan, med hänsyn till den begränsning som måste iakttagas i fråga om den offentliga byggnadsverksamheten, under inga omständigheter kunde genomföras redan under loppet av nästa budgetår.

Växtskyddsanstaltens styrelse har med hänsyn till att det vore ovisst huruvida och i så fall när Alnarpsfilialen skulle kunna få disponera hela den nuvarande byggnaden föreslagit att vissa arbeten, vilka kunna utföras oberoende av hur huset kommer att användas, skola utföras redan under nästa budgetår i syfte att snarast möjligt skapa nya arbetsplatser inom de nuvarande utrymmena. Jag biträder styrelsens förslag härutinnan och föreslår, att medel skola anvisas för nästa budgetår för detta ändamål.

I fråga om utrustningen m. m. vid Alnarpsfilialen förordar jag, i enlighet med utredningens förslag, att för komplettering av instrumentutrustningen m. m. skola beräknas 9 500 kronor. Likaså tillstyrker jag att 6 800 kronor skola anvisas för upprättande av ett nytt stängsel kring filialens fasta försöksfält. Däremot kan jag icke för närvarande förorda, att medel skola anslås för inköp av en lastbil och ett tröskverk.

Såsom jag förut berört torde efterutbildning för hushållningssällskapens tjänstemän i växtskyddsfrågor i form av fortbildningskurser böra ordnas i betydligt större omfattning än utredningen förutsatt. Utredningen har för

detta ändamål beräknat 10 000 kronor för nästa budgetår. Jag anser att detta belopp bör höjas till förslagsvis 20 000 kronor. På längre sikt torde sällskapen jämväl behöva en viss personalförstärkning för att kunna ombesörja upplysningsverksamheten på växtskyddets område på ett fullt tillfredsställande sätt. Jag är dock icke beredd att i detta sammanhang taga ställning till sistnämnda fråga. Jag vill i stället här fästa uppmärksamheten på den möjlighet, som torde föreligga att i hushållningssällskapens upplysningsverksamhet rörande växtskyddsfrågor utnyttja lärare vid lantmannaskolor, vilka ha att fullgöra fyllnadstjänstgöring.

På tal om upplysningsverksamhetens organisation torde jag till slut få något beröra rapportörssystemet. I vissa av remissyttrandena har uttalats tveksamhet huruvida det vore möjligt att få fram en effektiv rapportörverksamhet efter de linjer, som utredningen förordat. Med hänsyn till att resultaten av det nuvarande rapportsystemet varit föga uppmuntrande är jag närmast böjd för att ansluta mig till denna uppfattning. Det torde emellertid i första hand få ankomma på styrelsen för statens växtskyddsanstalt att närmare överväga denna fråga. Jag vill erinra om att den nuvarande rapportörorganisationen är uppbyggd helt på frivillighetens väg.

I fråga om kontrollverksamheten har utredningen icke föreslagit några förändringar av beskaffenhet att behöva beröras i detta sammanhang. Vad utredningen anfört angående önskvärdheten att växtinspektionens tekniska möjligheter skola förbättras föranleder icke någon erinran från min sida.

Ett i viss mån fristående problem utgör det i betänkandet behandlade spörsmålet om införande av offentlig kontroll i en eller annan form över försäljningen av växtskyddsmedel, däri inbegripet medel för bekämpning av ogräs. Ställningstagandet till detsamma är emellertid av betydelse för bedömningen av frågorna om växtskyddsanstaltens organisation och om de personella och materiella resurser, med vilka anstalten bör utrustas. Det torde därför vara lämpligt att jag här i korthet redogör för min ståndpunkt beträffande sagda spörsmål.

Ur förbrukarnas synpunkt är kvaliteten av de växtskyddsmedel, som saluföras, och tillförlitligheten av de uppgifter, som genom reklam för eller vid försäljning av dylika medel lämnas angående deras verkningar, av utomordentligt stor betydelse. Såsom utredningen framhållit gäller det här ej blott de i och för sig stora belopp, som landets jordbrukare och trädgårdsodlare årligen ge ut för inköp av dylika medel, utan i ännu högre grad de förluster, som kunna uppstå vid användningen av olämpliga medel. Vidare måste mycket stor vikt fästas vid de förgiftningsrisker för människor och djur, som föreligga vid användningen av många av de nya växtskyddsmedlen.

Den kontroll över försäljningen av växtskyddsmedel, som sedan några år tillbaka bedrives på frivillighetens väg av en sammanslutning, bildad på initiativ av tillverkare och importörer av dylika medel, har otvivelaktigt varit av betydande värde. Det är därför enligt min mening önskvärt, att denna kontroll skall bibehållas och utbyggas. Såsom utredningen framhållit torde det emellertid, även om så blir fallet, vara erforderligt att densamma kom-

pletteras med en viss offentlig kontroll. Utredningen har med hänsyn härtill även föreslagit att den, som tillverkar eller importerar växtskyddsmedel, skall vara skyldig att göra anmälan därom till växtskyddsanstalten och att därvid lämna deklARATION angående medlets sammansättning. Vidare har föreslagits, att växtskyddsmedel skall få säljas till förbrukare endast i förpackning, som bland annat är försedd med vissa uppgifter angående medlets sammansättning. Utredningen har förutsatt att växtskyddsanstalten skall bedriva fortlöpande undersökningar av anmälda preparat samt bland annat genom sin publikationsverksamhet kunna lämna upplysningar om resultaten av dessa undersökningar. Däremot skulle anstalten enligt utredningens förslag ej äga befogenhet att förbjuda försäljningen av preparat, som anstalten funnit odugligt eller skadligt.

Uppfattningen att försäljningen av växtskyddsmedel bör underkastas en offentlig kontroll har genomgående biträttats av remissinstanserna. Även jag ansluter mig till densamma. Vad angår spörsmålen om kontrollens omfattning och om valet av kontrollmyndighet ha däremot delade meningar kommit till uttryck i yttrandena.

I vissa remissyttrandena har sålunda uttalats att kontrollen borde omfatta alla tekniska gifter oavsett om de avses för bekämpning av växtsjukdomar eller för annat ändamål. Dessa remissinstanser ha även ansett att de erforderliga kontrollbestämmelserna borde införas i giftstadgan. Anmälningskyldigheten borde vidare enligt dessa remissinstansers mening fullgöras till kommerskollegium i stället för till växtskyddsanstalten. Med anledning härav vill jag framhålla, att spörsmålet om kontroll över försäljningen av växtskyddsmedel givetvis ur vissa synpunkter endast utgör en del av det större problemet om kontroll över försäljningen av tekniska gifter över huvud taget. När sistnämnda problem är moget för en lösning torde det ej heller vara uteslutet att den väg, som de nu berörda remissinstanserna antytt, kan finnas vara den lämpligaste även för växtskyddsmedlens del. I avbidan härpå bör man emellertid enligt min mening nu begränsa sig till att finna en ur jordbrukets och trädgårdsskötselns synpunkt tillfredsställande lösning av frågan om en kontroll över växtskyddsmedlen. Kontrollen synes sålunda i främsta rummet böra taga sikte på medlens värde ur växtskyddssynpunkt. Med hänsyn till de förgiftningsrisker, som i vissa fall kunna föreligga, bör man dock samtidigt söka tillse, att förbrukarna erhålla erforderliga upplysningar angående dessa risker.

Ur nu anförda synpunkter ansluter jag mig till utredningens förslag, att den offentliga kontrollen bör få formen av en skyldighet att göra anmälan till växtskyddsanstalten om tillverkning och import av växtskyddsmedel samt att lämna uppgifter om medlens sammansättning både till anstalten och vid försäljningen av medlen till förbrukare.

I några yttrandena har vidare framförts den uppfattningen, att tillsynsmyndigheten borde äga meddela förbud mot försäljning av skadligt eller odugligt preparat. Såsom utredningen anförts skulle emellertid en dylik befogenhet medföra vissa icke önskvärda konsekvenser. Bland annat skulle

något utrymme icke längre finnas för den frivilliga kvalitetskontroll, som för närvarande bedrivs av Stiftelsen Kontrollmärkningen av bekämpningsmedel. Såsom jag förut anfört är det emellertid enligt min mening önskvärt att sistnämnda kvalitetskontroll skall fortfara såsom ett komplement till den offentliga prövningen. Det synes vidare sannolikt, att erforderligt skydd för förbrukarna skall kunna erhållas även utan en uttrycklig förbudsbestämmelse. Med hänsyn härtill ansluter jag mig till utredningens uppfattning i detta spörsmål. Skulle det visa sig, att avsaknaden av en dylik förbudsbestämmelse medför allvarigare olägenheter, torde frågan dock böra upptagas till omprövning.

För prövning av växtskyddsmedel, som anstalten verkställer eller låter verkställa, torde tillverkaren eller importören böra vara skyldig att erlagga avgift enligt en av anstalten fastställd taxa. Denna bör avvägas så, att den i princip täcker självkostnaderna för prövningen. Skyldigheten bör gälla både prövning av nya preparat och efterkontroll av tidigare anmälda preparat.

Jag torde senare få för Kungl. Maj:t anmäla frågan om utfärdande av författningsbestämmelser angående kontroll över handeln med växtskyddsmedel, i överensstämmelse med de allmänna riktlinjer som jag nu angivit. Därvid torde jag även få upptaga de detaljspörsmål rörande utformningen av dylika bestämmelser, som behandlats i betänkandet och remissyttrandena men här ej berörts.

Utredningens förslag rörande organisationen vid växtskyddsanstaltens huvudinstitution ha icke föranlett erinran från annan remissmyndighet än statskontoret. Jag finner dessa förslag i stort sett ändamålsenliga och kan i huvudsak biträda dem. Jag förordar sålunda, att upplysnings- och kontrollavdelningen skall uppdelas på två avdelningar, nämligen en upplysningsavdelning, som skall direkt underställas anstaltschefen, samt en inspektionsavdelning med en särskild föreståndare. Vidare tillstyrker jag att bekämpningsmedelskontrollen skall inordnas i de botaniska och zoologiska avdelningarna. Såsom framgått av det föregående är jag icke beredd att föreslå, att något fullständigt kemiskt laboratorium skall inrättas vid avdelningen, men förordar däremot att en kemist skall knytas till anstalten. Enligt min mening äro de administrativa uppgifterna icke så omfattande att de motivera inrättande av en sekreterartjänst. Kansliet torde således liksom hittills böra vara direkt underställt anstaltschefen.

Med hänsyn till att tjänsteförteckningskommitténs arbete pågår är jag i fråga om de förslag till ändrad löneställning för åtskilliga av växtskyddsanstaltens tjänstemän, som utredningen framlagt, endast beredd att nu taga ställning till anstaltschefens lönefråga. I likhet med utredningen anser jag att dennes nuvarande avlöning är för låg. Jag vill erinra om att såväl föreståndaren för statens centrala frökontrollanstalt som föreståndaren för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt för närvarande är placerad i lönegrad Ca 37. Enligt min mening bör chefen för växtskyddsanstalten i lönehänseende jämföras med föreståndarna för nyssnämnda båda anstalter. Jag förordar därför att han tills vidare skall placeras i lönegrad Ca 37.

I fråga om personaluppsättningen på de olika avdelningarna innebär utredningens förslag för de botaniska och zoologiska avdelningarnas del i huvudsak en förstärkning med två assistenter och två laboratoriebiträden. Ökningen avses dock icke skola genomföras förrän under budgetåren 1953/54 och 1954/55. Med hänsyn härtill anser jag att det kan anstå med avgörandet av frågan, om och i vad mån de botaniska och zoologiska avdelningarna böra erhålla personalförstärkning efter utgången av budgetåret 1952/53. Jag biträder däremot utredningens förslag att för nästa budgetår medel skola beräknas för avlönande under sommarmånaderna av ett extra laboratoriebiträde för provningen av växtskyddsmedel samt för avlönande av ett extra laboratoriebiträde å zoologiska avdelningen.

Såsom jag förordat i det föregående torde anstalten böra erhålla en kemist. Denne torde — i likhet med vad som i årets statsverksproposition föreslagits för förste kemisterna vid lantbrukskemiska kontrollanstalten — böra placeras i 29 lönegraden. Han torde tills vidare böra uppföras å extra ordinarie stat. Till kemistens förfogande torde böra ställas ett laboratoriebiträde i lönegrad Ce 11. Sedan erfarenhet om arbetsuppgifternas omfattning vunnits synes det böra övervägas, huruvida jämväl en assistent bör anställas för den kemiska forskningen.

Beträffande upplysningsavdelningen tillstyrker jag förslaget att avdelningen skall tillföras en ny tjänst, avsedd för en växtpatolog, i 27 lönegraden. Tjänsten, vars innehavare bör benämnas överassistent, torde tills vidare vara extra ordinarie. Därjämte torde medel böra beräknas för avlönande av viss tillfällig arbetshjälp. Några remissinstanser ha ansett att denna förstärkning är otillräcklig. Sålunda har förordats att avdelningen skulle erhålla ytterligare en assistent samt att ett prepareringslaboratorium under ledning av en preparator skulle inrättas vid avdelningen. För närvarande anser jag mig icke kunna biträda dessa yrkanden. Det torde få ankomma på anstaltsstyrelsen att i anslagsäskandena för kommande budgetår ånyo framföra dessa förslag, därest den skulle finna en ytterligare förstärkning av avdelningens resurser erforderlig.

Vad gäller inspektionsavdelningen föreslår jag, att för ledningen av denna skall inrättas en tjänst som förste inspektör i lönegrad Ce 27. I samband därmed bör en överassistenttjänst i samma lönegrad indragas. I enlighet med utredningens förslag bör avdelningen tillföras en assistent och ett kontorsbiträde.

I fråga om kansliet har jag i det föregående anfört, att arbetsuppgifterna enligt min mening icke motivera inrättande av en sekreterartjänst. Även om en viss ökning av kansliets arbetsuppgifter torde vara att emotse bland annat i samband med den utvidgning av personalen på de olika avdelningarna, som jag förordat i det föregående, inskränker jag mig för närvarande till att föreslå, att kanslipersonalen skall ökas med ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång. Jag har icke något att erinra mot att trädgårdsmästaren, kansliskrivaren och kanslibiträdet skola erhålla ordinarie anställning.

Jämväl förslaget att antalet ledamöter i växtskyddsanstaltens styrelse skall utökas till sju kan jag biträda. I likhet med styrelsen för lantbruks-högskolan och statens lantbruksförsök anser jag dock att samtliga ledamöter utom anstaltschefen, vilken bör vara självskriven, böra utses av Kungl. Maj:t.

Frågan om föreståndarnämndens sammansättning och uppgifter torde icke behöva behandlas i detta sammanhang.

Vad angår lokalfrågan bortfaller det svåraste problemet, nämligen spörsmålet om anskaffande av lokaler för ett kemiskt laboratorium, därest mitt förslag angående den kemiska avdelningen vinner bifall. Det begränsade laboratorietrymme, som enligt min mening erfordras för denna avdelning, kan nämligen utan svårighet erhållas inom anstaltsbyggnaden. Ett mindre laboratorium med avrykningsrum och vågrum finnes även redan inrett i anstaltsbyggnaden. Jämväl för övrig nytillkommande personal kan plats beredas inom anstaltens nuvarande utrymmen.

I likhet med utredningen anser jag att anstaltens utrustning med instrument och vetenskaplig litteratur samt jordbruksredskap behöver förbättras. Jag återkommer till denna fråga i samband med anslagsberäkningarna.

Mina i det föregående framlagda förslag innebära att följande personalförstärkningar och tjänsteförändringar skola genomföras vid växtskyddsanstalten från och med nästa budgetår. Anstaltens chef uppflyttas i lönegrad Ca 37. En tjänst såsom förste kemist i lönegrad Ce 29 inrättas. Denna tjänst synes dock böra tillsättas först från och med den 1 januari 1953. Å upplysningsavdelningen inrättas en överassistenttjänst i lönegrad Ce 27, medan en dylik tjänst utbytes mot en tjänst som förste inspektör i samma lönegrad å inspektionsavdelningen. Medel beräknas för avlönande av ytterligare en förste assistent (för Röbbäcksdalsfilialen), en assistent (för inspektionsavdelningen), ett laboratoriebiträde (för zoologiska avdelningen) och ett laboratoriebiträde under första halvåret 1953 (för kemiska avdelningen) samt fyra kontorsbiträden (för respektive inspektionsavdelningen, kansliet samt Röbbäcksdals- och Alnarpsfilialen).

För avlönande av tillfällig arbetskraft och vikariatsersättningar torde böra beräknas 8 800 kronor.

Slutligen böra från och med den 1 juli 1952 följande tjänster ordinarie-sättas, nämligen tjänsten som föreståndare för Alnarpsfilialen, en trädgårds-mästartjänst samt en kansliskrivartjänst och en kanslibiträdets tjänst.

I likhet med vad som i statsverkspropositionen föreslagits för högskolorna och vissa andra institutioner på jordbrukets område torde från och med nästa budgetår böra utgå dels ett årligt arvode till ordföranden i växtskyddsanstaltens styrelse, dels ett dagarvode för sammanträdesdag till övriga icke självskrivna ledamöter i styrelsen. Årsarvodet torde böra bestämmas till 750 kronor och dagarvodet till 20 kronor.

Vid bifall till de tjänste- och personalförändringar m. m., som jag nu föreslagit, skulle avlöningsanslaget för nästa budgetår behöva höjas med 93 300

kronor. På grund av höjningen av det rörliga tillägget och beräknade löneklassförändringar torde anslaget därutöver behöva uppräknas med i runda tal 76 000 kronor respektive 3 000 kronor. Anslaget skulle alltså behöva höjas med sammanlagt ($93\,300 + 76\,000 + 3\,000 =$) 172 300 kronor.

Å personalförteckningen för statens växtskyddsanstalt böra en avdelningsföreståndartjänst i lönegrad Ca 31 utbytas mot en föreståndartjänst i lönegrad Ca 37 och en filialföreståndartjänst i lönegrad Ce 29 föras å ordinarie stat. Vidare böra å förteckningen uppföras en tjänst som förste kemist i lönegrad Ce 29, en tjänst som förste inspektör i lönegrad Ce 27, en trädgårdsmästartjänst i lönegrad Ca 14 samt en kansliskrivartjänst i lönegrad Ca 15 och en kanslibiträdestjänst i lönegrad Ca 11.

Vad härefter angår anstaltens omkostnader torde ställning nu böra tagas allenast till anslagsbehovet för budgetåret 1952/53, medan medelsbehovet vid full utbyggnad av organisationen torde böra prövas först i samband med anslagsäskandena för därefter följande budgetår.

Posterna sjukvård m. m. samt bränsle, lyse och vatten torde, på grund av medelsåtgången under det sistförflutna budgetåret och inträdda prisstegringar, i enlighet med utredningens förslag böra höjas med 3 000 respektive 17 000 kronor till 3 500 respektive 35 000 kronor.

Jag har i det föregående förordat att resemöjligheterna för anstaltens tjänstemän skola förbättras väsentligt. Härför erfordras att posten till reseersättningar skall höjas betydligt. Posten bör enligt min mening höjas med 14 000 kronor till 35 000 kronor eller något mindre än vad utredningen föreslagit. Jämväl beträffande posterna övriga expenser och publikationstryck torde de av utredningen föreslagna uppräkningsarna kunna begränsas något. Jag förordar sålunda att dessa poster skola höjas med 10 100 respektive 3 800 kronor till 37 500 respektive 11 000 kronor. I fråga om posten övriga utgifter slutligen har utredningen föreslagit en uppräknings med 41 700 kronor. Därvid ha 10 000 kronor beräknats till kostnader för växtskyddskurser. I anslutning till vad jag i det föregående anfört rörande omfattningen av denna kursverksamhet förordar jag att för detta ändamål skola avses 20 000 kronor. Trots detta anser jag att höjningen av posten bör kunna begränsas till 38 100 kronor och att posten sålunda skall upptagas med 100 000 kronor.

I fråga om de särskilda uppbördsmedlen har jag icke något att erinra mot anstaltsstyrelsens beräkning av desamma. För nästa budgetår torde sålunda dessa medel böra upptagas med 43 000 kronor eller 6 000 kronor mer än som beräknats för innevarande budgetår.

Vid bifall till vad jag nu föreslagit skulle omkostnadsanslaget för nästa budgetår behöva uppföras med ($3\,500 + 35\,000 + 35\,000 + 37\,500 + 11\,000 + 100\,000 - 43\,000 =$) 179 000 kronor. Detta belopp överstiger med 80 000 kronor vad som anslagits för innevarande budgetår och med cirka 51 000 kronor den verkliga medelsåtgången under budgetåret 1950/51.

Vad gäller anslag till engångsanskaffningar vid huvudanstalten har utredningen föreslagit, att i runt tal 53 000 kronor skola beräknas för an-

skaffande av vetenskaplig apparatur m. m. till de botaniska och zoologiska laboratorierna och för inköp av jordbruksmaskiner. För utrustning av det kemiska laboratoriet och för inköp av möbler och kontorsmaskiner m. m. samt för ordnande av anstaltens bibliotek har utredningen vidare upptagit respektive 50 000, 7 000 och 5 000 kronor. Jag anser att medelsanvisningen till dessa anskaffningar m. m. bör begränsas till sammanlagt 65 000 kronor.

För anskaffning av apparatur, redskap och möbler vid Alnarpsfilialen samt uppförande av ett stängsel kring försöksområdet ävensom för utrustning av Röbbäcksdalsfilialen böra enligt min mening anvisas tillhopa 35 000 kronor.

Sammanlagt böra sålunda enligt min mening för engångsanskaffningar vid huvudanstalten och filialerna upptagas (65 000 + 35 000 =) 100 000 kronor. Summan torde böra anvisas med halva beloppet för nästa budgetår och halva beloppet för budgetåret 1953/54. Medelsanvisningen synes böra ske i form av reservationsanslag under benämningen Statens växtskyddsanstalt: Utrustning.

Slutligen anser jag det angeläget att Alnarpsfilialens lokalförhållanden skola förbättras snarast möjligt. Jag tillstyrker därför anstaltsstyrelsens hemställan att redan för nästa budgetår medel skola anvisas till de byggnadsarbeten, som kunna utföras oberoende av när frökontrollfilialen kan komma att flytta från den för nämnda filialer nu gemensamma byggnaden. Sålunda böra enligt min mening de av utredningen föreslagna ändringsarbetena i ladan, uppförandet av en garagebyggnad samt iordningställandet av vindsvåningen ske redan under budgetåret 1952/53. Beräkningen av kostnaderna härför, sammanlagt i runt tal 46 000 kronor, har icke föranlett någon erinran från min sida. Jag föreslår därför, att nämnda belopp skall anvisas för budgetåret 1952/53 såsom ett investeringsanslag under statens allmänna fastighetsfond, benämnt Byggnadsarbeten vid statens växtskyddsanstalts filial i Alnarp.»

Utskottet.

Med hänsyn till de stora förluster, som årligen vållas växtproduktionen i vårt land till följd av växtsjukdomar, skadedjur och ogräs, finner utskottet det ofrånkomligt, att växtskyddsverksamheten organiseras på ett mera tillfredsställande sätt än vad för närvarande är fallet. Såsom växtskyddsutredningen framhållit bör härvid utgångspunkten vara, att växtskyddet betraktas som en produktiv verksamhet och gives en omfattning, som svarar mot de vinster det kan tillföra folkhushållet.

Vad beträffar frågan om växtskyddsanstaltens forsknings- och försöksverksamhet förordas i propositionen, att denna verksamhet skall inriktas på att lösa problem av direkt praktisk be-

tydelse för jordbruket och sålunda ha karaktären av ren målforskning. Enligt departementschefens mening bör den erforderliga grundforskningen i stället utföras vid lantbrukshögskolans institutioner. I detta sammanhang förordas vidare, att anstaltens verksamhet i främsta rummet skall avse sådana skador å växtodlingen, som härröra från växtriket eller djurvärlden, medan anstalten först i andra hand skall äga utsträcka sitt arbete till sjukdomar, som ha direkta kemiska, fysikaliska eller mekaniska orsaker. Departementschefen har vidare anfört, att forskningen i fråga om skadeinsekter på vegetabilieprodukter endast sekundärt bör höra till anstaltens uppgifter. Däremot ha virussjukdomarna ansetts böra hänföras till anstaltens ordinarie arbetsfält.

Gentemot Kungl. Maj:ts förslag i denna del yrkas i motionerna I: 450 och II: 535, att bestämmelserna rörande anstaltens verksamhet skola utformas så, att anstaltens forskning på det växtpatologiska området icke i något avseende hämmas eller beskäres. Motionärerna ha vidare bland annat anfört, att forskningen i fråga om skadeinsekter på vegetabilieprodukter icke bör tillerkännas en allenast sekundär plats bland anstaltens uppgifter.

I likhet med departementschefen får utskottet för sin del framhålla, att det icke synes lämpligt att binda växtskyddsanstalten genom detaljerade föreskrifter rörande dess verksamhet. Med hänsyn till sjukdoms- och skadeinsektsangreppens ständigt växlande natur samt till den oavbrutna vetenskapliga och tekniska utvecklingen synes det tvärtom angeläget, att anstalten skall äga stor frihet att välja de forskningsuppgifter, som framstå som mest angelägna på grund av det aktuella behovet. Härtill kommer, att svårigheter ofta torde föreligga när det gäller att på ett relativt tidigt stadium fastställa orsaken till ett visst angrepp. För att tillfredsställande kunna fylla sin praktiska uppgift torde anstalten därför böra äga att — utöver målforskning i mera inskränkt bemärkelse — i viss utsträckning ägna sig även åt uppgifter, vilka ha karaktär av grundforskning. I den mån så erfordras synes det böra tillkomma anstalten att vid sin verksamhet även utforska sjukdomar, som kunna ha kemiska, fysikaliska eller mekaniska orsaker. Hinder torde icke heller böra möta mot att anstalten, liksom hittills varit fallet, bedriver forskning i fråga om skadeinsekter på vegetabilieprodukter, främst spannmål och fröer. Såsom förordas i propositionen torde jämväl virussjukdomarna böra hänföras till anstaltens ordinarie arbetsuppgifter. I detta sammanhang vill utskottet slutligen framhålla vikten av att anstaltens verksamhet även inriktas på de spörsmål, som föreligga inom växthygienens område och sålunda exempelvis avse frågan om växtförljdens samband med uppkomsten av sjukdoms- eller skadeinsektsangrepp.

Av det anförda framgår, att växtskyddsanstalten enligt utskottets mening bör ha vidsträckta möjligheter vid valet av forskningsuppgifter. Då ett flertal andra statliga institutioner bearbeta närliggande forskningsområden, synes emellertid en viss avgränsning böra äga rum av växtskyddsanstaltens arbetsuppgifter. I detta avseende torde böra gälla, att sådana grundforskningsproblem, som ha större räckvidd och icke beräknas kunna med-

föra resultat av mera omedelbar praktisk betydelse för jordbruket, icke skola få upptagas av anstalten utan i stället utföras vid lantbrukshögskolans institutioner. Detsamma torde i motsvarande mån böra gälla de forskningsproblem, som ankomma på andra forskningsanstalter. I likhet med departementschefen vill utskottet slutligen understryka vikten av att nära kontakt upprätthålles mellan växtskyddsanstalten och övriga berörda institutioner.

Det torde böra få ankomma på Kungl. Maj:t att med beaktande av vad utskottet nu anfört meddela närmare föreskrifter rörande omfattningen av anstaltens forsknings- och försöksverksamhet.

Vad härefter angår frågan om växtskyddsanstaltens resurser på kemiens område har departementschefen anslutit sig till växtskyddsutredningens förslag, att en kemisk avdelning skall inrättas vid anstalten men icke ansett sig nu kunna förorda utredningens förslag om att anstalten skall utrustas med ett fullständigt kemiskt laboratorium. För att anstalten skall ha tillgång till erforderlig sakkunskap på det kemiska området föreslås emellertid, att en kemist och ett laboratoriebiträde skola anställas vid anstalten. Därjämte förordas en viss anskaffning av kemisk apparatur.

Enligt utskottets åsikt framstår det som en angelägenhet av vikt, att anstalten erhåller sådana personella och materiella resurser att den själv kan ombesörja sina rutinmässiga kemiska undersökningar. Icke minst i de fall, då snabba åtgärder äro av nöden, torde avsaknaden av sådana resurser kunna medföra betydande olägenheter. Härtill kommer, att anstalten åliggande prövning av växtskyddsmedel framdeles sannolikt kommer att medföra betydligt ökade krav i detta avseende. Ehuru utskottet icke funnit Kungl. Maj:ts förslag innebära en på längre sikt godtagbar lösning av föreliggande problem, anser utskottet sig likväl av ekonomiska hänsyn icke böra förorda, att ytterligare medel skola ställas till förfogande för ändamålet redan från och med nästa budgetår. Utskottet förutsätter emellertid, att angivna spörsmål blir föremål för uppmärksamhet från Kungl. Maj:ts sida samt att Kungl. Maj:t kommer att förelägga riksdagen det förslag till utökning av anstaltens resurser på kemiens område, vartill förhållandena kunna föranleda.

I fråga om upplysnings- och rådgivningsverksamheten har utskottet icke något att erinra mot de i propositionen framlagda förslagen, såvitt avser förstärkning av växtskyddsanstaltens upplysningsavdelning, förbättrade resemligheter för personalen samt användande i verksamheten av press, radio, film och undervisningsbilder.

Vad härefter angår växtskyddsanstaltens filialsystem får utskottet till en början erinra om att växtskyddsutredningen föreslagit, att detta system skall successivt utbyggas dels med en filial av större typ vid Röbbäcksdalen, dels med tre filialer av mindre typ i respektive Kalmar, Örebro och på Gotland. Av de sistnämnda tre filialerna skulle i första hand

Kalmarfilialen inrättas, medan de båda övriga filialerna ansetts böra komma till stånd med ett par års mellanrum. Utredningen har därjämte förordat en upprustning av de nuvarande filialerna, vilka äro belägna i Alnarp, Linköping och Skara.

I propositionen förordas i denna del, att en ny filial från och med nästa budgetår skall inrättas vid Röbbäcksdalen. Vidare förordas, att de nuvarande filialerna skola bibehållas, därvid filialen i Alnarp skall erhålla en förbättring av utrustning och lokaler. Utredningens förslag om en ytterligare utbyggnad av filialsystemet har däremot icke ansetts böra genomföras. I propositionen föreslås i stället, att den lokala upplysnings- och rådgivningsverksamheten i växtskyddsfrågor huvudsakligen skall åvila hushållningssällskapen.

I motionerna I: 451 och II: 538 uttalas åter, att en utbyggnad av filialsystemet bör komma till stånd i enlighet med utredningens förslag. Vidare yrkas i motionerna I: 448 och II: 536, I: 449 och II: 537 samt I: 452 och II: 539, att utredningens förslag i huvudsak skall genomföras såvitt avser filialerna i respektive Kalmar, Skara och Linköping.

Utskottet vill för sin del biträda Kungl. Maj:ts förslag i fråga om inrättande av en filial vid Röbbäcksdalen samt förstärkning av filialen i Alnarp. Vad beträffar Kungl. Maj:ts förslag i övriga nu berörda delar vill utskottet vidare framhålla att utskottet — i likhet med departementschefen — anser det önskvärt att hushållningssällskapen i högre grad än för närvarande skola utnyttjas i upplysnings- och rådgivningsarbetet på växtskyddets område. Utskottet biträder därför förslaget, att detta arbete skall ingå som ett led i sällskapens allmänna verksamhet på växtodlingens område. Likaså tillstyrker utskottet, att fortbildningskurser i enlighet med propositionen skola anordnas för hushållningssällskapens tjänstemän.

Enligt utskottets mening är emellertid Kungl. Maj:ts förslag i förevarande hänseende icke ägnat att i tillräcklig grad tillgodose det behov av upplysnings- och rådgivningsverksamhet, som finnes i olika delar av landet. I likhet med växtskyddsutredningen anser utskottet nämligen uppenbart, att en utvidgning av filialsystemet är den mest effektiva metoden att tillgodose växtskyddsintresset, främst i avseende å upplysning till odlarna men även i fråga om beredskap och lokalt betingad forskning. Utskottet vill sålunda hänvisa till att resultatet av de nuvarande filialernas hittillsvarande verksamhet — oaktat dessas begränsade resurser — måste betraktas som synnerligen gott. Å andra sidan ha erfarenheterna från de senaste årens angrepp av växtsjukdomar och skadedjur tydligt visat, att avsaknaden av verkligt sakkunnig personal för lokal upplysningsverksamhet innebär allvarliga olägenheter.

Av anförda skäl och då utskottet funnit utredningens förslag om utbyggnad av växtskyddsanstaltens filialsystem innebära en lämplig avvägning av föreliggande behov, förordar utskottet, att denna utbyggnad skall komma till stånd. Att så sker torde icke böra hindra, att upplysnings- och rådgivningsarbetet i växtskyddsfrågor inom de delar av landet, där filialer icke

komma att finnas, i huvudsak skall åvila vederbörande hushållningssällskap efter nära samråd med växtskyddsanstalten eller närmast liggande filial. Även i de landsdelar, som komma att täckas av filialernas arbetsområden, torde givetvis ett intimt samarbete böra etableras mellan hushållningssällskapen och filialerna.

Enligt växtskyddsutredningens förslag skall filialutbyggnaden genomföras etappvis, därvid medel till vissa förstärkningar vid samtliga nuvarande filialer skola anvisas redan för budgetåret 1952/53. Efter överväganden har utskottet emellertid funnit, att dessa filialer under sagda budgetår utan alltför stora olägenheter torde kunna bedriva sin verksamhet i den omfattning, som förordas i propositionen. Härvid förutsätter utskottet emellertid, att Kungl. Maj:t till nästa års riksdag framlägger förslag rörande de åtgärder, som erfordras för genomförande av filialsystemets utbyggnad enligt i huvudsak de riktlinjer växtskyddsutredningen förordat.

Departementschefens uttalanden rörande kontrollverksamheten samt växtinspektionen ha ej givit utskottet anledning till erinran. Vad i denna del yrkas i motionerna I: 450 och II: 535 torde icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet biträder vidare Kungl. Maj:ts förslag i fråga om kontroll över försäljningen av växtskyddsmedel. Med anledning av det yrkande, som härvidlag framställts i motionerna I: 450 och II: 535, vill utskottet endast uttala, att det torde böra få ankomma på Kungl. Maj:t att tillse att avgifterna för prövning av växtskyddsmedel avvägas så, att de icke i onödan försvåra försäljningen av lämpliga medel.

Vad härefter beträffar växtskyddsanstaltens huvudinstitution torde i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag upplysnings- och kontrollavdelningen böra uppdelas på två avdelningar samt bekämpningsmedelskontrollen inordnas i de botaniska och zoologiska avdelningarna. Såsom departementschefen förordat synes vidare en kemisk avdelning böra inrättas vid anstalten.

Departementschefen har i detta sammanhang anfört, att anstaltens administrativa uppgifter icke synas vara så omfattande, att de motivera inrättandet av en sekreterarbefattning. Under hänvisning till detta uttalande yrkas i motionerna I: 450 och II: 535, att en sådan tjänst skall inrättas vid anstalten från och med nästa budgetår.

Enligt utskottets mening synes det kunna starkt ifrågasättas, om icke en sekreterarbefattning bör finnas inrättad vid växtskyddsanstalten i likhet med vad som är fallet vid åtskilliga andra institutioner av liknande karaktär. Till stöd härför talar den redan nu betydande omfattningen av anstaltens administrativa göromål, vilka till stor del torde vara av den art att de icke böra belasta anstaltens chef. Härtill kommer, att anstaltens handläggning av ärenden rörande kontroll av växtskyddsmedel i alltmer ökad grad torde komma att kräva tillgång på juridisk sakkunskap. I avvaktan

på ytterligare erfarenheter härutinnan har utskottet likväl icke funnit sig böra förorda bifall till ifrågavarande motionsyrkande. Det torde emellertid kunna förväntas, att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på berörda förhållande.

Kungl. Maj:ts framställning i fråga om *personalförstärkningar och tjänsteförändringar* föranleder ej heller i övrigt någon utskottets erinran. Utskottet finner sig således icke kunna biträda det i motionerna I: 450 och II: 535 framförda förslaget, att ytterligare en assistentbefattning skall inrättas vid växtskyddsanstaltens upplysningsavdelning redan från och med nästa budgetår.

De i propositionen framlagda *anslagsberäkningarna* ha — liksom Kungl. Maj:ts framställning i övriga tidigare ej berörda delar — icke givit utskottet anledning till erinran.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I. att riksdagen må

A. i anledning av Kungl. Maj:ts framställning samt — såvitt nu är i fråga — motionerna I: 449 och II: 537, I: 450 och II: 535, I: 451 och II: 538 samt I: 452 och II: 539 ävensom med bifall till motionerna I: 448 och II: 536 godkänna, att den statliga växtskyddsverksamheten organiseras enligt i huvudsak de riktlinjer, som utskottet angivit i det föregående;

B. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning ävensom med avslag — såvitt nu är i fråga — å motionerna I: 450 och II: 535, I: 451 och II: 538 samt I: 452 och II: 539 bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens växtskyddsanstalt, som angivits i propositionen;

C. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning ävensom med avslag — såvitt nu är i fråga — å motionerna I: 449 och II: 537, I: 450 och II: 535, I: 451 och II: 538 samt I: 452 och II: 539

1) godkänna följande avlöningsstat för statens växtskyddsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	95 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	344 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	143 800

Summa kronor 584 000;

2) till *Statens växtskyddsanstalt: Avlöningar* å riksstaten för budgetåret 1952/53 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 584 000 kronor;

D. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning ävensom med avslag — såvitt nu är i fråga — å motionerna I: 451 och II: 538 samt I: 452 och II: 539 till *Statens växtskyddsanstalt: Omkostnader* å riksstaten för budgetåret 1952/53 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 179 000 kronor;

E. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning ävensom med avslag — såvitt nu är i fråga — å motionerna I: 449 och II: 537, I: 451 och II: 538 samt I: 452 och II: 539 till *Statens växtskyddsanstalt: Utrustning* å riksstaten för budgetåret 1952/53 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor;

F. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning till *Byggnadsarbeten vid statens växtskyddsanstalts filial i Alnarp* å kapitalbudgeten för budgetåret 1952/53 under Statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 46 000 kronor;

II. att motionerna I: 450 och II: 535, i vad de avse yrkandet i fråga om förnyad utredning angående organisationen av statens växtskyddsanstalts inspektions- och kontrollverksamhet, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 8 maj 1952.

På jordbruksutskottets vägnar:

ALLAN ANDERSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Svedberg*, Jon Jonsson, Hjalmar Nilsson, Bertil Andersson, Bror Nilsson, Ebbe Ohlsson*, Osvald, Mossberger och Yngve Persson*; samt

från andra kammaren: herrar Andersson i Tungelsta, Andersson i Hyssna, Hægglom, Jonsson i Järvsand*, Nilsson i Varuträsk, Svensson i Vä*, Utbult*, Mårtensson i Smedstorp*, Lindström och Andersson i Långviksmon.

* Ej närvarande vid justeringen.